

Läggningsanvisning: fiskbensmönster

Att lägga ett trägolv från Nordic Floor är inte särskilt svårt, men det kräver lite förberedelser. Läs därför igenom läggningssinstruktionerna noga och se till att du har allt som behövs tillgängligt. Lycka till!

Att tänka på

Förvara bräderna i sina skyddande förpackningar och öppna efterhand som du ska lägga. Läs igenom hela läggningssinstruktionen **innan** du lägger golvet. Lameller är i första hand gjort för att limmas ned mot undergolvet med ett nedlimningslim. Det är möjligt att lägga det flytande om man är ytterst noggrann med att limförbandet. Använd ett bra lim av D3 kvalitet. Var noggrann med att inte överskrida öppentiden för limmet. Det bästa är att lägga varje stav direkt när den är limmad.

Ett levande material

Trä kan ta upp och avge fukt, vilket innebär att det sväller när luftfuktigheten är hög och krymper när luftfuktigheten är låg. På vintern, då luften är torr, drar således trägolvet ihop sig och det blir springor mellan brädorna. Detta kan motverkas med en luftfuktare.

På sommaren sker det omvända, bräderna sväller vilket medför att golvet kan börja knarra. Vid hög relativ fuktighet kan permanenta förändringar uppstå. För att trägolvet ska fungera som tänkt ska den relativa luftfuktigheten alltid ligga mellan 30 och 60 % och rumstemperaturen ska vara mellan 15 och 25 °C.

För att lägga golvet behöver du:

- Hammare
- Slagjärn
- Slagklots
- Distansklotsar, 10 millimeter
- Handsåg eller sticksåg
- Tumstock, penna och kniv

Förberedelser

- Undergolvet skall vara torrt, plant och fast. Heltäckningsmattor ska avlägsnas.
- Nordic floor kan läggas på golvvärme. Värmefördelningen ska vara effektiv och jämn över hela golvet. Golvet ytemperatur får aldrig överstiga 27°C oavsett var på golvytan du mäter (under mattor, under möbler etc.). Golvvärme ger en ökad uttorkning vilket orsakar extra krympning. Vid kallt och torrt klimat, som t.ex. i Sverige, får man räkna med springor mellan stavar och mellan bräder.
- Kontrollera att undergolvet är tillräckligt plant. Det gör du enklast med en 2 m rätskiva och med en 0,25 m rätskiva. Över 2 m får avvikelser vara max ± 3 mm och vid 0,25 m rätskiva max $\pm 1,2$ mm. Om de är större måste de först utjämnas innan golvläggning får ske.
- Rummets fuktighet får ej överstiga 60 % RF (Relativ Fuktighet). Om RF understiger 30 % ökar risken för konkavitet i bräderna. Både rummet och bräderna skall vara uppvärmda till minst 18°C innan läggning. Parkettgolv får inte utsättas för hög fuktbelastning utan ska i de flesta fall skyddas mot fukt från undergolvet.

Vanligtvis ska en 0,2 mm åldringsbeständig polyetenfolie läggas på undergolvet med 200 mm överlapp. Tänk på att undergolv av typ nygjutna bjälklag, lättbetongbjälklag, betonggolv direkt på mark, kryprumsgrund eller golvvärmesystem är det obligatoriskt med ångspärr. Om RF i betongen överstiger 95 % får golvläggning inte ske.

- Vid nedlimning skall ett fuktskydd i form av epoxi som stryks i flera lager eller liknande användas i de fall det finns risk för tillskjutande fukt. Följ tillverkarens anvisningar.
- Vid flytande läggning kommer golvet att röra sig med varierande luftfuktighet och därför måste en rörelsefog finnas mellan golv och vägg. Den måste vara minst 1,5 mm per meter golvbredd runt alla fasta föremål (väggar, dörrkarmar, pelare, trappor etc.).

Exempel: Om ditt rum är 10 m brett ska rörelsefogen vara minst 15 mm ($10 \times 1,5 = 15$) runt om hela golvet. I normalstora rum, upp till 6 m bredd, behöver du 10 mm rörelsefog mellan vägg och golv. Rum i bredder upp till 12 m och längder upp till 36 m kan läggas i en sammanhängande yta. Golv ska delas i dörröppningar med en delitationsfog som sedan täcks med en list. En golvsockel eller annan list behöver gå ut på golvet med minst 50 % av rörelsefogens bredd. **Exempel:** Om du räknat ut att du behöver en rörelsefog på 10 mm behöver golvsockeln vara 15 mm för att det inte ska bli en springa mellan listen och golvet när golvet krymper den torra årstiden

Läggning

Vid läggning av fiskbens- och holländskt mönster är det viktigt att man mäter ut början på läggningen rätt. Placera limmet vid ingången till notspårets översida. När nästa stav läggs sprids limmet över hela fjädern och ett starkt limförband fås. Om du använder för mycket lim blir stavarna svåra att få ihop. Använd en slagklot när du knackar ihop stavarna. När du ska limma ner golvet är det viktigt att du sörjer för god ventilation i rummet. Vissa lim kräver till och med andningsmask och skyddshandskar. Följ limtillverkarens anvisningar.

Läggning av Holländskt mönster

Holländskt mönster läggs helt enkelt i raka rader och för att göra arbetet enklare rekommenderar vi att en rak rätskiva fixeras mot underlaget parallellt med mittlinjen vid väggen. Var noggrann med att mäta att båda sidor av mittlinjen är lika stora. Mät bredden på rummet och dividera det med 60 cm så har du räknat ut hur många hela rader som behövs. Självklart kan du även lägga med listband och fris. Se instruktionsbilder för ytterligare hjälp att sätta ut stödlinjer och läggning.

Läggning av Fiskbensmönster

Att sätta stödlinjerna rätt är mycket viktigt när du ska lägga fiskbensmönster. Vanligast är att man lägger mönstret i längden på rummet, men om det finns t.ex. en öppen spis eller fönster så kanske läggningsriktningen ska vara åt det hållet. Vi rekommenderar att läggare kommer överens med slutkonsumenten åt vilket håll golvet ska läggas.

När centerlinjen har lagts skall arbets/limlinjer läggas. Använd ett slagsnöre. Denna del av läggningen är mycket viktig eftersom då läggningen väl startat (nedlimning) så kan läggningsriktning inte ändras. Se instruktionsbilder för ytterligare hjälp att sätta ut stödlinjer och läggning.

Vi rekommenderar att du limmar ihop 6 bitar dagen innan läggning för att du ska vara säker på att du får en bra start.

Nedlimning

Var mycket noggrann vid starten av golvläggningen vid nedlimning. Limmet härdar relativt snabbt och efter det kan man inte ändra något. Slå nya stömlinjer parallellt med startlinjen allt eftersom läggningen fortsätter. Glöm inte bort stödlinjerna för listband och fris innan du startar läggningen för du ska inte lägga något lim utanför dessa vid läggningen.

Listband och fris

Om du ska lägga listband och/eller fris sågar du av golvet längs stödlinjen du tidigare markerat. Det görs enklast med en cirkelsåg och stödlinjaler typ Festo TS55 eller likvärdigt. Notspår fräser du men en överhandsfräs och frässtål. Limma fast lösa fjädrar i huvudytan innan listbandet läggs.

Ska du bygga något mer i rummet ska du skydda golvet med ett material som släpper igenom fukt.

Om du träffar på en skadad stav, sortera undan den. Den kanske blir över eller kan användas vid avslutningen. Golvläggaren är ansvarig för att stavar med uppenbara fel inte läggs in.

Skötsel

Golv från Nordic floor är enkla att hålla rena och snygga. Den dagliga skötseln gör du enklast genom att dammsuga och någon enstaka gång fukttorka med en väl urvriden golvmopp. Använd handdiskmedel utspätt i ljummet vatten. Du använder rätt mängd vatten när golvet är torrt efter en minut.

Använd en dörmatta både utanför och innanför dörren så slipper du få in en massa smuts och grus, som sliter hårt på dina golv.

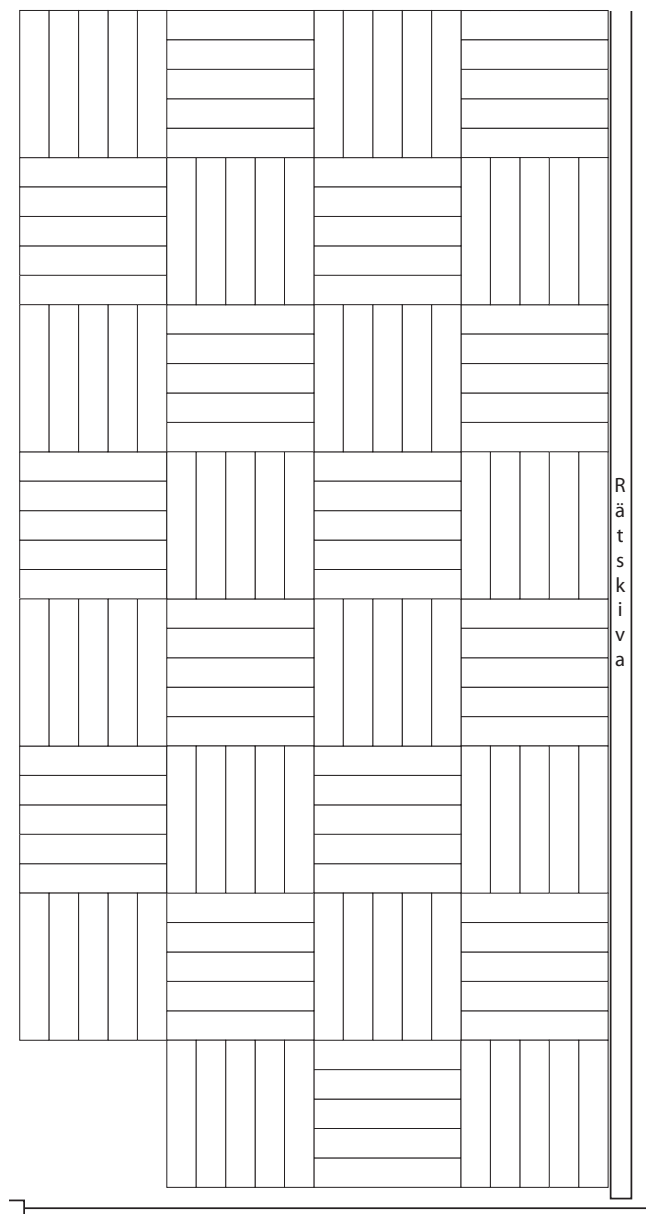
Sätt mjuka filtassar på dina möbler för att undvika repor och onödigt slitage.

Om du skulle få en fläck på golvet provar du först med att ta bort den med ett neutralt rengöringsmedel (utan ammoniak) och vatten. Om inte det hjälper kan du prova med T-sprit och vatten 50/50. Var försiktig med starka rengöringsmedel då de kan påverka lacken.

Bilden visar ett Holländskt mönster

Observera! Lösädrarna måste användas för att du inte ska få nivåfel mellan fälten.

Limma inte fler stavar än du hinner lägga innan öppentiden för limmet överskrids. Använd lösädrar där notspår mot notspår uppstår. Om det skulle uppstå ett ställe där man inte kan lägga lim vid ingången till översidan av notspåret får man lägga den vid ingången till undersidan av notspåret.

Fiskbensmönster läggning

För att kontrollera att baslinjen är i vinkel mot centrumlinjen så gör du så här.

Mät 80 cm från baslinjen upp längs centrumlinjen (a) och gör en markering. Mät 60 cm från centrumlinjen längs baslinjen och gör en markering (b). Om det är 100 cm mellan dina markeringar (c) så är de i rät vinkel annars får du korrigera så de blir det.

Nyckel till referenslinjerna

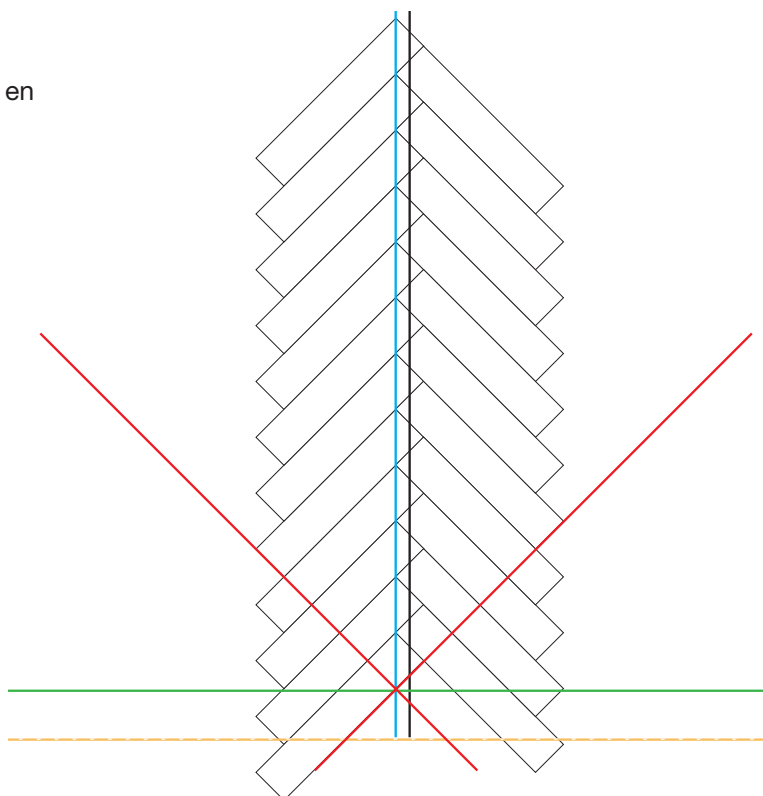
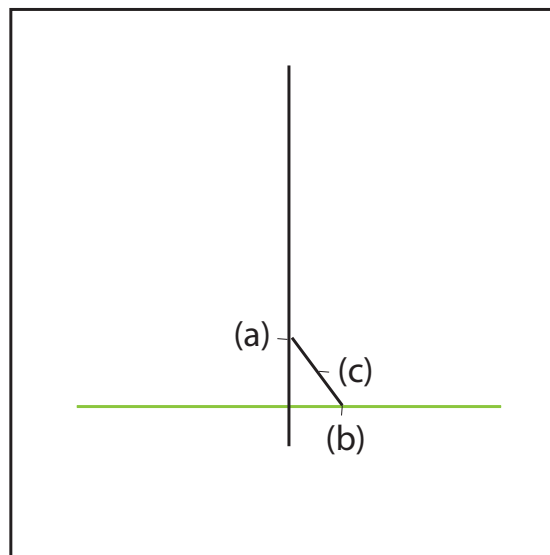
Centrumlinje

Baslinje

Referenslinje

Diagonal referenslinje

En extra såglinje kan behöva göras om du ska lägga en fris.

Fiskbensmönster

Om en 2-stavs listband skall användas (som visat på bilden) skall extra referenslinjer göras där listbandet ska starta.

Det stora aket med golv skall läggas så att stavarna sticker utanför det tänkta sågsnittet. Låt limmet härda över natt innan ni sågar bort överskottet.

Använd en cirkelsåg med såglinjal såsom Festo TS55 eller likvärdigt när du ska såga bort överskottet runt kanterna.

Gör ett 4.5 mm notspår runt hela kanten. Prova med en lös stav att du fått rätt höjd så att inget nivåfel uppstår.

Nyckel till referenslinjerna

Centrumlinje

Baslinje

Referenslinje

Diagonal referenslinje

En extra såglinje kan behöva göras om du ska lägga en fris.

